

Leefgebiedenanalyse

Inzicht in natuurwaarde in (half-) stedelijk gebied

Van natuurwaarde naar labels en doelen

Relevantie

De biodiversiteit staat wereldwijd onder druk en de noodzaak om achteruitgang tegen te gaan wordt steeds breder erkend.

Deze opgave bestaat al langer in beschermde natuurgebieden en voor beschermde soorten, maar ook in (half-) stedelijk gebied proberen steeds meer overheden en terreineigenaren een steentje bij te dragen. Vooral gemeentes zijn op zoek naar methodes om natuurwaarde vast te stellen, concreet te maken en om beleid, maatregelen en doelen te formuleren.

Probleemstelling

Maar hoe doe je dat? Dergelijke studies worden vaak met expert judgement beoordeeld, waardoor informatie verloren gaat tussen de kennis van de ecooloog en de opdrachtgever.

De focus ligt bovendien vaak op de biodiversiteitswaarde zelf, terwijl dit geen inzicht geeft in waarom het is zoals het is. Bovendien biedt expert judgement weinig houvast om concrete beleidsdoelen mee te formuleren. Er is dus behoefte aan een SMART-methode om de nul-situatie vast te stellen en het effect van inspanningen te duiden.

Haskoning heeft hiervoor een leefgebiedenanalyse ontwikkeld. Deze analyse maakt de beoordeling van de biodiversiteitswaarde expliciet door criteria en grenswaarden concreet vast te leggen.

Hoe werkt het?

In de leefgebiedenanalyse worden de randvoorwaarden voor een hoge biodiversiteit in beeld gebracht, dit zijn de basiseisen van leefgebieden die aanwezig moeten zijn.

Hoeveel gras, struikvegetatie, bos, water, agrarisch en bebouwd gebied is er? Is aanwezig gras geschikt voor een egel? Welke structuurkenmerken van bosschages zijn optimaal? Welke oeverinrichting is wenselijk voor libellen?

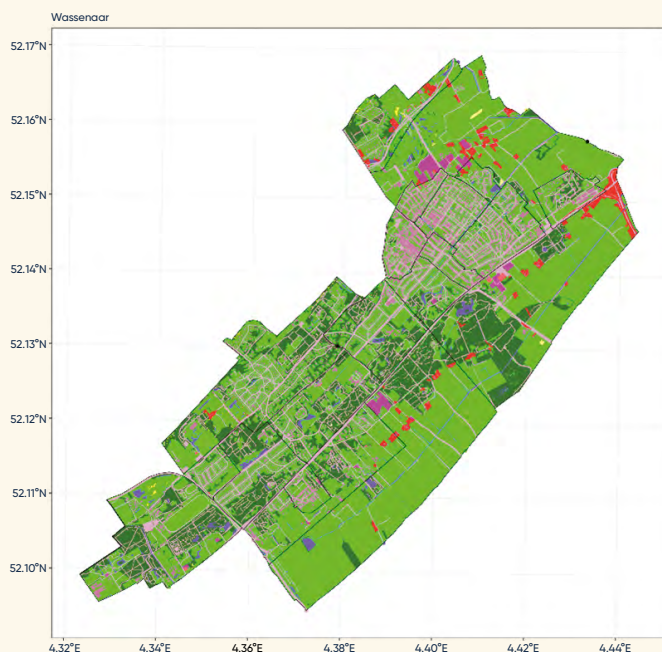
De leefgebiedenanalyse bestaat uit vier stappen:

1. Kwantiteit in beeld brengen van aanwezige leefgebieden op basis van openbare GIS-data en beheerkaarten. Standaard wordt op het niveau van buurten gerapporteerd maar de deelgebiedindeling kan naar eigen inzicht gekozen worden. Deze stap laat zien hoeveel oppervlak per deelgebied aanwezig is;
2. Kwaliteit beoordelen van de leefgebieden. Per leefgebied is een set aan kwaliteitsbepalende aspecten opgesteld. Veldwerk of inbreng van gebiedsbeheerders is meestal noodzakelijk in deze stap. De kwaliteitsbepalende aspecten zijn ingedeeld in drie niveaus: inrichting, beheer en gebruik. Op deze niveaus kan invloed worden uitgeoefend en kunnen eventueel doelen worden gesteld.
3. Labels weergeven. Er wordt een vertaalslag gemaakt naar kaarten met een kwaliteitslabel per deelgebied. Deze labels bieden een simpele en duidelijke weergave van de situatie, begrijpelijk voor iedereen.
4. Doelen stellen. Knelpunten zijn in beeld dankzij stap 1 en 2. Het effect van aanpassingen in inrichting, beheer en gebruik kan inzichtelijk worden gemaakt door aan de knoppen te draaien. In het gesprek samen met de klant worden doelen en ambities geformuleerd, met de analyse als fundament. Dit beslissingsondersteunend instrument is een waardevolle hulp bij het maken van beleidsplannen en het gesprek over ambities en wensen.

Toepassing

De leefgebiedenanalyse biedt een concreet beeld van aanwezige natuurwaarden, waarmee maatreegeleffecten en doelen kunnen worden bepaald. Inmiddels implementeerde Haskoning de leefgebiedenanalyse met de beoordeling op maat bij meerdere gemeentes en terreinbeheerders.

Ecotoop

zoot water	gras
moeras en riet	tuinbouw
bosschage	agrariŝch
struikvegetatie	verhard
hoido	beboudwing
zand en duin	overig

De leefgebiedenanalyse helpt uw organisatie bij:

Ruimtelijk prioriteren

Te veel opgaven? Prioriteer met de labelkaarten. In één oogopslag is het duidelijk in welke gebieden welke natuurwaarden liggen en waar de grootste opgave ligt. Identificeer meteen de hotspots op de kaart. Duik in het labelpaspoort en krijg inzicht in de oorzaken van het label op deze locatie.

Monitoren van aanpassingen aan de leefgebieden

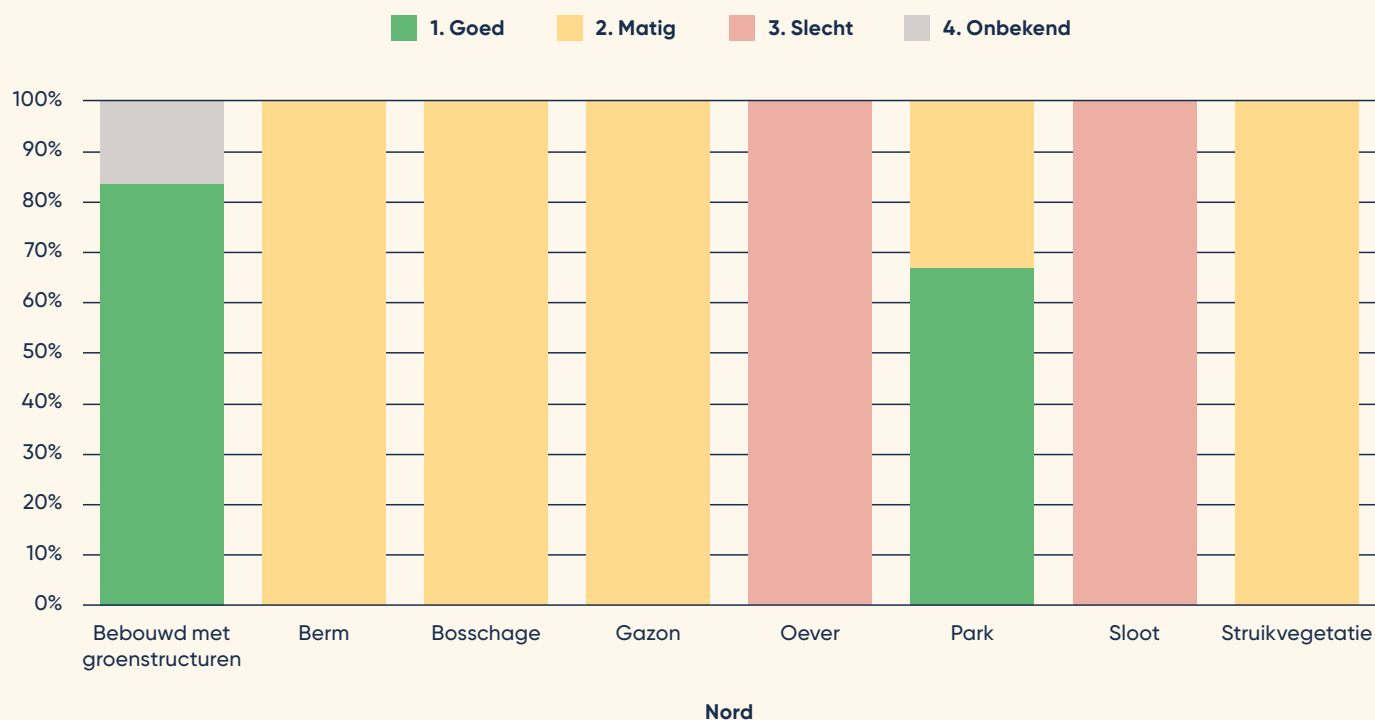
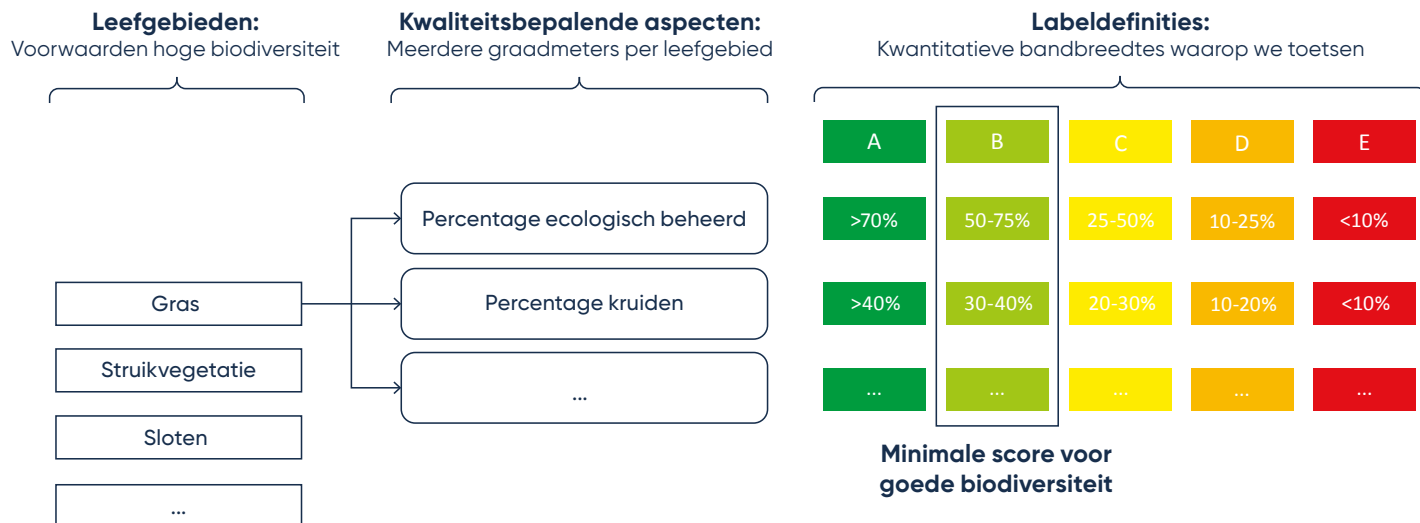
U hebt een beeld bij de huidige situatie. Zijn er nieuwe ontwikkelingen in een gebied of gaat u veranderingen doorvoeren in inrichting, beheer of gebruik? Op verzoek monitoren en herzien wij het label wanneer er veranderingen zijn doorgevoerd. Gebruik deze kaarten als verantwoording naar bijvoorbeeld het gemeentebestuur.

Ambities stellen

De labelkaarten en het labelpaspoort bieden grip op uw biodiversiteitsbeleid op de lange termijn. Vooruitgang per gebied en per thema ziet u in één oogopslag. Ambities niet behaald of niet haalbaar? U staat aan het roer: meer inspanning leveren om de ambitie na te leven óf de gestelde ambitie aanpassen.

Helder communiceren over uw natuurwaarde

Neem de labels mee in uw communicatieplan. De leefgebiedenanalyse is overzichtelijk, spreekt tot de verbeelding en maakt complexe materie eenvoudig te begrijpen. Het draagt bij aan het begrip over de nut en noodzaak richting de politiek, burgers en andere belanghebbenden.

Wilt u meer weten? Neem dan contact op met ons Ecologie en Biodiversiteitsteam:

Martin Droog

Adviseur ecologie & biodiversiteit

✉ martin.droog@haskoning.com

Arnold Wielinga

Adviseur Water & Klimaatadaptatie

✉ arnold.wielinga@haskoning.com

